

РЕШЕНИЕ

Номер 1525

17.11.2020 г.

Град София

В ИМЕТО НА НАРОДА

Апелативен съд - София

5-ти търговски

На 20.10.2020 година в публично заседание в следния състав:

Председател:

Иво Димитров

Членове:

Величка Борилова

Зорница Гладилова

като разгледа докладваното от Величка Борилова Въззивно търговско дело
№ 20201001002220 по описа за 2020 година

взе предвид следното:

Въззивното производство е образувано по въззивна жалба на „А.П.Мьолер – Мерск А/С“, действащо под наименованието „Мерск лайн“, датско дружество, чрез пълномощника му адв.Ж. Я. от АК Варна насочена против Решение № 517/13.03.2020 г., постановено по т.д. № 720/2019 г. по описа на СГС, ТО, с което е отхвърлен предявеният иск по чл.134 ЗЗД от въззивното дружество против ЗАД“Булстрад Виена Иншурънс Груп“АД за осъждане на последното да заплати на „К.“ЕООД на осн.чл.229 КЗ /отм./ сумата от 162 000 щатски долара, представляваща застрахователно обезщетение, дължимо по договор за застраховка „Отговорност на превозвача“, сключена със застрахователна полица № 3440A000625, между ЗАД“Булстрад Виена Иншурънс Груп“АД, като застраховател, и „К.“ ЕООД, като застрахован, за настъпил покрит риск, а именно ангажирането на договорната отговорност на застрахования за претърпени имуществени вреди, причинени на „А.П.Мьолер – Мерск А/С“, изразяващи се в пълна липса на товар, настъпила по време на извършвания от „К.“ ЕООД автомобилен превоз, възложен с договор за превоз, сключен на 01.05.2010 г., между „А.П. Мьолер – Мерск А/С“ и „К.“ ЕООД, за който превоз е издадена товарителница № 001569/ 24.04.2012 г., и сума в размер на 11 644, 18 лв. , представляваща разноси за уреждане на претенциите по сключения застрахователен договор, както и на основание чл. 86, ал. 1 ЗЗД сума в размер на 2 423,10 щ.д., представляваща обезщетение за забавено плащане на застрахователно обезщетение, начислено за периода от 26.04.2012 г. до 23.04.2014 година.

Във въззивната жалба се правят оплаквания за постановяване на атакувания съдебен акт в нарушение на материалния закон – чл.229 КЗ /отм./, при съществено нарушение на съдопроизводствените правила, изразяващо се в нарушение на императива на чл.298 – чл.299 ГПК.

Поддържа, че въззивникът-ищец не е увредено лице по смисъла на чл.265, ал.2 КЗ /отм./, а лице, което има качеството на „мултимодален превозвач – оператор“ и е платило обезщетение на увреденото лице – собственик на товара – „Тангра Шипинг енд Трейдинг ЛТД“.

Вида на обвързващия страните по делото договор, както и произтичащите за страните по него права и задължения, били установени със сила на пресъдено нещо с влязлото в сила Решение № 195/25.07.2016 г., постановено по т.д. № 649/2015 г. по описа на АС Варна, чиято сила на пресъдено нещо не била зачетена от първоинстанционния съд.

По подробно изложени съображения в горната насока се иска от настоящата инстанция да отмени изцяло атакуваното решение и по съществото на спора да уважи предявените срещу въззиваемия застраховател искове.

В отговора по въззивната жалба въззиваемата страна оспорва наведените в нея доводи и поддържа правилност на атакуваното решение.

Софийският апелативен съд, търговско отделение, пети състав, като съобрази данните по първоинстанционното дело, приема следното:

СГС е бил сезиран с предявени при условието обективно съединяване суброгационни искове от „А.П.Мьолер – Мерск А/С“, действащо под наименованието „Мерск лайн“, датско дружество, чрез пълномощника му адв.Ж. Я. от АК Варна, като процесуален субституент на „К.“ЕООД, ЕИК *** против ЗАД“Булстрад Виена Иншурънг груп“.

Твърдяло се е в исковата молба, че с влязло в сила съдебно решение на Апелативен съд Варна по т.д. № 649/2015 г., дружеството „К.“ЕООД е осъдено да му заплати обезщетение за причинената от него пълна загуба на товар по CMR товарителница, в размер на 162 000 щатски долара, вкл. 2 423,10 щатско долара като обезщетение за забавено изпълнение върху главницата за периода 26.04.2012 г. – 23.04.2014 г. и сторените по посоченото дело разноски в размер на 11 644,18 лв.

Въз основа на последното първият ищец се снабдил с изп.лист за вземането си и образувал изп.д. № 621/2016 г. по описа на ЧСИ С. Д. - № 718 от РКЧСИ, с район на действие – ОС Варна. По същото не успял да се удовлетвори, т.к. длъжникът не разполагал с имущество, а отделно от това длъжникът поискал спиране на изп.действия с обяснението /протоколирано от ЧСИ/ че преговарял с ответника, който участвал като помагач по в.т.д.№ 649/2015 г. по описа на АС Варна и очаква да получи дължимото му се обезщетение.

Повече от година обаче той бездействал и не предприемал действия за събиране на полагащото му се обезщетение, в размер на присъдените суми по цитираното т.д., полагащи му се на основание застрахователна полица № 3440A000625, издадена от ответника.

Със същата „К.“ЕООД е застрахован от ЗАД“Булстрад Виена Иншурънс Груп“ при условията на стандартна CMR застраховка „Отговорност на превозвача.

Т.к. щетата и размерът на дължимото се на втория съищец от ответника застрахователно обезщетение е определено по размер и е станало ликвидно и изискуемо от момента на влизане в сила на решението на АС Варна се поддържа, че била налице хипотезата на чл.380, ал.2, пр.второ КЗ и застрахователната претенция подлежала на удовлетворяване от момента, в който размерът е определен по съдебен ред.

С тези твърдения се обосновава правния интерес на ищеца от предявяване на суброгационния иск по чл.134 ЗЗД срещу ответника застраховател по застрахователна полица 3440A000625, като в допълнение се сочи, че с нот.покана е поканил ответника да заплати в негова полза задължението си спрямо съищеца, но последният не сторил това.

Поискал е от съда да постанови решение, с което да осъди ЗАД“Булстрад Виена Иншурънс Груп“ да заплати на съищеца „К.“ЕООД, явяващ се длъжник на „А.П.Мьолер – Мерск А/С“, действащо под наименованието „Мерск лайн“, дължимото от него като застраховател на съищеца застрахователно обезщетение по застр.полица 3440A000625 в размер на 162 000 щатски долара главница, обезщетение за забавено изпълнение за периода 26.04.2012 г. – 23.04.2014 г. в размер на 2 423,10 щатски долара и сторените съдебно-

деловодни разноси в размер на 11 644,18 лв.

В депозираното становище съищецът „К.“ЕООД, чрез процесуалния си представител, поддържа допустимост и основателност на предявения иск.

В отговорите по исковите молби ответникът ЗАД „Булстрад Виена Иншурънс Груп“ е оспорил предявения иск, като на първо място е навел доводи за неговата недопустимост, а алтернативно – неоснователност.

Поддържал е, че „Мерск лайн“, като увредено лице по договора за застраховка „Отговорност на превозвача“, сключен между „К.“ЕООД и БУЛСТРАД, има право на пряк иск за обезщетение срещу застрахователя по чл.226, ал.1 КЗ /отм./.

Затова и предявеният от него суброгационен иск по чл.134 ЗЗД бил недопустим.

На самостоятелно основание е възразил, че ищецът няма правен интерес от предявяване на иска по чл.134 ЗЗД, т.к. не било налице имуществено право на „К.“ЕООД срещу ЗАД „Булстрад Виена Иншурънс Груп“, което той да не упражнява, респ. – не било налице увреждащо бездействие.

Последното, т.к. за да възникне такова право за „К.“ЕООД, дружеството следвало да извърши плащане към „Мерск Лайн“ и едва тогава да търси заплатените суми от застрахователя на осн.чл.229 КЗ/ отм./.

На отделно основание е въвел възражение за погасяване по давност на имущественото право на „К.“ЕООД спрямо застрахователя, предвид че не било упражнено в установения в чл.197, ал.1 КЗ /отм./ петгодишен срок от датата на настъпване на застрахователно събитие.

Възразил е също, че не бил налице елементите от фактическия състав на чл.134 ЗЗД, вкл. и доказателства, че ищецът е кредитор на съищеца, както и че неупражняването на права на длъжника не застрашавало удовлетворяването на ищеца.

Софийският апелативен съд, в изпълнение на правомощията си по чл.269 ГПК след като извърши служебна проверка за валидност и допустимост на атакуваното решение и прецени доводите на страните и събраните по делото доказателства, съобразявайки основанията за неправилност, посочени във въззивната жалба, приема следното:

От фактическа страна.

Страните не спорят по релевантния за предмета на производството факт, установен и от приобщените писмени доказателства /вкл. тези по приложеното в.т.д. № 649/2015 г. по описа на АС Варна/, че с влязлото в сила на 31.06.2017 г. решение № 195/25.07.2016 г. по това дело съищецът „К.“ЕООД е осъден да заплати на въззивното дружество сумата от 162 000 щатски долара, представляваща обезщетение за причинена пълна загуба на превозвания товар по сключен рамков договор за транспортна услуга и издадена товарителница в отсекката гр.София – пристанище Варна Запад, ведно с обезщетение за забавено плащане на главницата за периода от 26.04.2012 г. до 23.04.2014 г. в размер на 2 423,10 щатски долара, както и сторени по делото разноси в размер на 11 644,18 лв.

Следва да се акцентира, че посоченото решение е било постановено при участието на въззиваемото застрахователно дружество, в качеството му на помагач на страната на ответника „К.“ЕООД.

Не се спори и е установено от останалите приложени по делото доказателства, че въз основа на това влязло в сила съдебно решение „Мерск лайн“ се снабдило с изп.лист и образувало изп.д. № 621/2016 г. по описа на ЧСИ С. Д. с рег.№ 718 от РКЧСИ, с район на действие – ОС Варна. По същото възискателят е поискал извършване на принудителни изп.действия чрез публична продажба на три броя МПС, собственост на длъжника, като те са

били запорирани и е бил насрочен опис, който не е осъществен. В резултат на това по изп.дело не е постъпвала сума, реализирана от принудителни изп.действия. Вискателят по делото не е поискал да бъде присъединен като такъв по други дела, образувани срещу същия длъжник.

Няма спор и по другия установен от приобщения договор за застраховка „Отговорност на превозвача“ /л.114 от първоинстанционното дело/ факт, че такъв е бил сключен между „К.“ЕООД и ЗАД“Булстрад Виена Иншурънс груп“ под № 3440A000625, със срок на застраховката от 01.08.2011 г. до 31.07.2012 г. и с предмет на застраховката- отговорността на превозвача за вреди от липса или повреда на стоката, нанесени от превозвача на трети лица при осъществяване на търговската му дейност по превоз на стоки по занятие с конкретно посочени чрез регистрационните им номера четири броя товарни автомобили, сред които и контейнеровоз с рег. № ***.

Установен е от доказателствата по делото фактът, че именно с този товарен автомобил е бил осъществяван превоза на товара, за който с влязлото в сила решение на АС Варна „К.“ЕООД е осъден да заплати на „Мерск лайн“ обезщетенията за причинена пълна загуба на превозвания товар и за забава на паричното задължение по същото.

Тези релевантни за предмета на производството факти предпоставят следните правни изводи:

Правилни и съответни на установените по делото факти са изводите на първоинстанционния съд, че е сезиран с предявен иск е с правно основание [чл. 134 от ЗЗД](#) – т.нар. косвен иск на кредитора за защита на чужди права – имуществените права на неговия длъжник, когато последният бездейства и по този начин заплашва удовлетворяването на кредитора, доколкото в случая не се касае за права, упражняването на които зависи от чисто личната преценка на длъжника.

Процесуалната допустимост на такъв иск е обусловена от следните процесуални предпоставки: 1/ да е налице твърдение от ищеца - процесуален субституент, че има качеството на кредитор спрямо дадено лице, т. е. че има вземане към това лице, възникнало на договорно или извъндоговорно основание; 2/ ищецът-процесуален субституент да твърди, че неговият длъжник е титуляр на правата, които се защитават с предявения иск, но бездейства и не упражнява тези си имуществени права; 3/ неупражняването на правата на длъжника на ищеца-процесуален субституент заплашва удовлетворяването на последния - т. е. с бездействието си длъжникът рискува да намали имуществото си; 4/ ищецът в качеството си на процесуален субституент да претендира осъждане на ответника не за себе си, а за носителя на притезанията /така и [Решение № 138/05.01.2015 г. по т. д. № 1727/2014 г.](#) на ВКС, ТК, II т. о., Решение № 107 от 14.01.2020 г. на ВКС по т. д. № 893/2018 г., I т. о., ТК/.

При гореизложеното в настоящия казус противно на поддържаното от въззиваемата страна следва, че предявения иск е допустим, поради наличието на всяка една от горепосочените предпоставки, обосноваващи се от твърденията на ищеца-процесуален субституент за това, че: 1/ е кредитор на съищеца на договорно основание по договор за автомобилен превоз, установено с влязло в сила съдебно решение; 2/ длъжникът му съищещ е титуляр на имуществени права – парично вземане, произтичащи от договор за застраховка „Отговорност на превозвача“ спрямо ответника; 3/ този длъжник бездейства, като не упражнява имуществени си права – не предявява иск срещу застрахователя за получаване на дължимото се застрахователно обезщетение, а няма друго имущество, от което кредиторът да се удовлетвори; 4/ ищецът иска осъждане на ответника да плати на длъжника му процесната сума, дължима именно като обезщетение за настъпилото застрахователно събитие – погиването на превозван товар.

Според решаващият състав анализът на доказателствата по делото установява по безсъмнен начин кредиторското качество на ищеца спрямо неговия длъжник-съищещ в производството, предвид че същото е установено с влязло в сила съдебно решение. Следва

да се подчертае, че мотивите на това решение обвързват и ответникът-въззиваем със задължителна сила касателно отношенията му със съищеца-длъжник.

Изводът на първоинстанционния съд, че последният е титуляр на имуществено право, произтичащо от сключения в качеството му на застраховано лице с ЗАД "Булстрад Виена Иншурънс Груп" договор за застраховка „Отговорност на превозвача“, също следва изцяло да бъде споделен като обоснован и правилен.

Такъв е и изводът, че анализът на постигнатите между страните уговорки в договора за застраховка „Отговорност на превозвача“ и предвид липсата на приложимите към същия Общи условия /упоменати в самия договор/, го определят като договор за застраховка „Гражданска отговорност“.

В този смисъл видно от съдържанието му, договорът е сключен между превозвач и застраховател, и е с предмет на застраховката отговорността на превозвача за вреди от липса или повреда на стоката, нанесени от превозвача на трети лица при осъществяване на търговската му дейност по превоз на стоки по занятие. Същият няма за обект застраховането на стоки, от една страна, а от друга – няма за цел да покрие вредите, нанесени на превозвания товар, независимо от причините за увреждането и наличието на вина на превозвача. Неговата цел е да покрие отговорността на превозвача. Следователно и обсъжданият договор следва да се разглежда като такъв за „Гражданска отговорност“ по смисъла на глава XX от КЗ /отм./.

По спорния въпрос дали въззивното дружество е увредено лице по смисъла на чл.226, ал.1 КЗ /отм./ и в това му качество разполага с пряк иск срещу застрахователя.

С влязлото в сила съдебно решение по в.т.д. № № 649/2015 г. на АС Варна е установено между страните, а и приложените по това дело писмени доказателства сочат, че въззивникът „Мерск Лайн“ е сключил договор за комбиниран /мултимодален/ превоз с „Тангра шипинг енд трейдинг“ ООД, по който, именно поради качеството му на оператор, „Меркс Лайн“ носи отговорност за всички липси и повреди по превозвания товар, без възникване на солидарност за отделните превозвачи, които наема. Последните не са задължени към изпращача нито на свое самостоятелно основание, нито солидарно с оператора, по арг. както от чл.120 КТК, така и на чл.374 ТЗ.

Установено е още, че въззивника и съищеца в производството „К.“ ООД са се обвързали от договор за автомобилен превоз на товар, съвпадащ с този по мултимодалния превоз с превозвач „Меркс Лайн“, който обаче има самостоятелен характер и правата и задълженията по него се реализират единствено между участниците в това последващо превозно правоотношение. В същото ищецът-въззивник в настоящето производство има качеството на възложител, изпращач и получател на товара и спрямо него превозвачът - съищецът в настоящето производство, отговаря за вреди, липси и погиване на товара.

Именно по тези съображения и предходния съдебен състав е приел за основателен предявеният от „Мерск Лайн“ иск по чл.67 ЗАП против „К.“ ООД за заплащане на обезщетение за пълна загуба на товара по превоза, извършен с визирия по-горе договор.

От изложеното настоящият съдебен състав приема, че предявявайки уваженият от съда иск по чл.67 ЗАП, „Меркс Лайн“ е упражнил свое материално право – на кредитор по договора за превоз, което е и съдебно признато за основателно до размер на 162 000 щатски долара и обезщетение за забава върху тази сума, за посочения период.

За пълнота – видно е от приобщените доказателства по това производство, а и от мотивите на съда, че искът е признат за основателен по размер не поради установения факт на заплащане на сумата от 170 000 щатски долара от „Мерск Лайн“ на „Тангра шипинг енд трейдинг“ ООД, а поради това, че проведеното рекламационно производство между страните по договора за автомобилен транспорт е приключило с двустранно подписан „Протокол за уреждане на рекламация по договор за транспортни услуги“, в който превозвачът е признал

за основателна рекламацията за заплащане на обезщетение за пълна загуба на товара на стойност от 162 000 щатски долара.

Посочените съдебно установени факти изключват извод за основателност на твърденията на въззивника, че заплащайки обезщетение за погиналия при мултимодалния превоз товар на възложителя по този договор, той е изпълнил задължение на „К.“ООД, защото е имал интерес от това.

Както вече не веднъж се посочи, „К.“ООД не е страна по договора за мултимодален превоз, поради което и за него не са възникнали каквито и да е задължения по същия, вкл. да удовлетвори товара на товародателя „Тангра Шипинг енд Трейдинг“ за каквато и да е загуба.

Заплащайки обезщетения за погиналия товар по договора за мултимодален превоз, въззивникът е изпълнил свое, а не чуждо задължение, поради което и твърденията му в насока, че е удовлетворил своя товародател от името и за сметка на „К.“ЕООД, са правнонесъстоятелни.

Това е така, защото „Тангра Шипинг енд Трейдинг“ е имало качеството на увредено лице по договора за мултимодален превоз от неговия превозвач - „Мерск Лайн“, който го е обезщетил за пълната загуба на товара.

По релевантното за настоящето производство правоотношение – това по договора за превоз, сключен между „Мерск Лайн“ и „К.“ООД, качеството си на увредено лице от пълната загуба на товара има изпращачът „Мерск Лайн“ и именно поради това с влязлото в сила съдебно решение превозвачът е осъден да му заплати обезщетение за тази пълна загуба.

Наведените доводи в обратната насока във въззивната жалба и в писмените бележки на процесуалния представител на страната /че „Мерск Лайн“ не е собственик на товара и не е страна по договора за превоз и няма как да е увредено лице/ не почиват на установените от силата на пресъдено нещо факти по делото и на приложимия материален закон.

Затова и, противно на доводите във въззивната жалба, изводът на първоинстанционния съд, че именно въззивното дружество е, което е увредено лице от посоченото застрахователно събитие, е правилен.

Поради изложеното относно страните, предмета и отговорността на превозвача касателно пълното погиване на товара при превоза между „Мерск Лайн“, като увредено лице /правоимащ - в случая едновременно изпращач и получател на товара/ и застрахователя на превозвача не съществува правоотношение по договор за застраховка.

Последното предпоставя, че при осъществяване на риска по силата на изричната норма на [чл. 432 КЗ](#) /[чл. 226 КЗ – отм.](#)/ за правоимащия възниква имуществено притезателно право да иска плащането на застрахователното обезщетение и това право почива на закона /Решение № 127 от 5.02.2020 г. на ВКС по т. д. № 2957/2018 г., I т. о., ТК/.

В този случай и задължението на застрахователя е функционално обусловено от задължението на застрахования.

Изложените съображения сочат на извод, че чуждото материално право, което ищецът-въззивник може да предяви съдебно – това на превозвача-длъжник, намира основанията си в нормата на чл.229 КЗ /отм./.

При предвидената изрична възможност за предявяването на пряк иск на увреденото лице спрямо застрахователя обаче, специалният материален закон е установил в нормата на чл.229 КЗ /отм./, че застрахованият е активно процесуално и материално легитимиран да получи застрахователното обезщетение само в случай, че е удовлетворил увреденото лице.

Приема се в практиката /цитираното и от първоинстанционния съд Решение № 22 от

4.08.2014 г. на ВКС по т. д. № 1727/2013 г., I т. о., ТК/, че застрахователят по задължителната застраховка „Гражданска отговорност“, удовлетворявайки увредения, фактически заплаща чужд дълг, макар отговорността му да следва директно от закона и затова не би могла да се разширява с хипотези, които не са непредвидени изрично.

Затова същият има уредено от закона право на иск срещу застрахователя единствено в хипотезата на [чл. 229 КЗ](#), при изричната предпоставка да е предходно удовлетворил увредените, предвид че противното би открило път за неоснователното обогатяване на увреденото лице.

Поради последното и т.к. твърдение, че застрахования превозвач „К.“ООД е удовлетворил предварително увредения по делото не е въвеждано от нито един от ищците и доказателства в негова подкрепа не са ангажирани /напротив – поддържа се обратното, че независимо от влязлото в сила съдебно решение превозвачът не е платил дължимото се обезщетение за погиналия товар/ следва, че макар превозвачът да е титуляр на претендираното имуществено право, чиято съдебна закрила се търси, към момента на предявяване на исковата молба, а и към настоящи момент, то не е възникнало и искът с правно основание чл.229 КЗ /отм./ е неоснователен.

По изложените съображения и поради пълното съвпадение на изводите на настоящата и първата инстанция, обжалваното решение следва да се потвърди.

Съобразно изходът от спора и по правилото на чл.78, ал.3 ГПК в тежест на въззивника следва да се поставят сторените от въззиваемата страна по делото разноски, което изисква и произнасяне по възражението на въззивната страна за тяхната прекомерност.

Решаващият състав приема това възражението за неоснователно, предвид че съобразно чл.7, ал.2, т.5 от Наредба № 1/2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения, в случая минималния размер на дължимото такова, с оглед размера на предявения иск, е 7 291 лв.

Съдът счита обаче, че с оглед действителната фактическа и правна сложност на спора, договореното и платено адвокатско възнаграждение в полза на пълномощника на въззиваем застраховател в размер на 8 748 лв. не е прекомерно, а е съответно на сложността на спора.

Мотивиран от изложеното, Софийският апелативен съд, търговско отделение, пети състав,

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА Решение № 517/13.03.2020 г., постановено по т.д. № 720/2019 г. по описа на СГС, ТО.

Осъжда „А.П.Мьолер – Мерск А/С“, със седалище и адрес на управление Д., гр.***, да заплати на ЗАД“Булстрад Виена Иншурънс Груп“ сумата от 8 748 лв. разноски по делото пред въззивната инстанция.

Решението подлежи на обжалване с касационна жалба в едномесечен срок от връчването му на страните при наличие на предпоставките по чл.280, ал.1 ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____